

Toekomstbestendig Durgerdam

Plan van aanpak

Auteur
Kernteam Durgerdam

Registratienummer
21.1014169

Datum
Februari 2022

Versie
1.0

Status
Concept voor publicatie

Inhoudsopgave

1	Aanleiding en doel	3
2	Openbare ruimte en ondergrondse infrastructuur	4
2.1	Achtergrond en stand van zaken	4
2.2	Werkzaamheden korte termijn	5
2.2.1	Maakbaarheid	5
2.2.2	Communicatie openbare ruimte	5
2.2.3	Raakvlakken in Durgerdam	5
2.2.4	Planning en perspectief lange termijn	6
3	Waterveiligheid	7
3.1	Achtergrond	7
3.1.1	Uitgangspunten waterveiligheid in IRP	7
3.1.2	Van IRP naar Voorlopig Ontwerp	7
3.2	Onderscheid in korte en lange termijn	8
3.3	Werkzaamheden korte termijn	8
3.3.1	Herbeschouwing van de opgave op basis van de overstromingskansbenadering	9
3.3.2	Ontwerp	11
3.3.3	Samenwerken aan de technische opgave	11
3.3.4	Omgeving, participatie, communicatie en besluitvorming waterveiligheid	12
3.3.5	Contractering/aanbesteding en realisatie	15
4	Stimulering van funderingsherstel	16
4.1	Achtergrond en stand van zaken	16
4.2	Werkzaamheden korte termijn	17
4.2.1	Ontwerp	17
5	Coördinatie, raakvlakken en communicatie	19
5.1	Raakvlakken	19
5.2	Communicatie	20
5.3	Planning 2022: een doorkijkje	21

1 Aanleiding en doel

In 2017 is besloten de dijk bij het dorp Durgerdam los te knippen van de versterkingsopgave Markermeerdijken. Tussen 2017 en 2019 hebben drie overheden tezamen met de dorpsbewoners een intensief participatietraject doorlopen waarbij de uitgangspunten en randvoorwaarden voor de uitwerking van de verschillende opgaven voor het dorp zijn vastgelegd in het Integraal Ruimtelijk Programma Durgerdam (IRP). Dit IRP is in februari 2019 ondertekend door bestuurders van HHNK, gemeente Amsterdam, provincie Noord-Holland en het dorp Durgerdam. Eind 2019 is dit participatietraject bekroond met de WoW-juryprijs (zie onderstaande foto).

De periode 2019 – 2021 heeft in het teken gestaan van de uitwerking van twee basis-onderdelen van dit IRP, namelijk de inrichting van de openbare ruimte (OR) (door gemeente Amsterdam) en de ontwerpen voor de Waterveiligheidsopgave (door HHNK). Voor de openbare ruimte heeft dit geresulteerd in een voorlopig ontwerp (VO) dat in 2022 door het Stadsdeel Noord wordt vastgesteld. Voor de waterveiligheid zijn in deze periode meerdere rondes doorlopen met berekeningen, waarin steeds nieuwe tegenslagen moesten worden opgevangen. De autonome vervormingen en de aanvullende invloed daarop hebben ertoe geleid dat er nog geen voorkeursalternatief (VKA) is vastgesteld. HHNK kiest nu voor de route om voor circa 10 jaar (tot aan de volgende toets in 2032) beperkte maatregelen te nemen en pas na deze periode de opgave opnieuw te beschouwen en ter hand te nemen (zie hoofdstuk 3).

HHNK is in 2015 gestart met het monitoren van de hoogte van de woningen (NB voor het westeinde is dit vanaf 2019 opgepakt) langs de Markermeerdijken. Ondertussen kan op basis van een langere reeks van meetdata een goede prognose worden gegeven van de autonome zakkingen die kunnen leiden tot vervormingen van de woningen. In de loop van 2021 ontstond naar aanleiding van onderzoek naar (aanvullende) vervormingen (bij wijze van voorbereiding op de werkzaamheden voor waterveiligheid) het inzicht dat het IRP in deze opzet niet kan worden gerealiseerd.

De second opinion van Deltares (zomer 2021) was voor HHNK doorslaggevend: er moest worden gekozen voor een hernieuwde aanpak. In dit advies werd aangegeven dat 'werkzaamheden op korte afstand van de dijk' *niet verantwoord* zijn zonder voorafgaande maatregelen aan de funderingen van de [meest kritische] panden: het onderzoeksrapport is te vinden op www.hhnk.nl/durgerdam (bij 'vervormingen') of via [deze link](#). In februari 2022 is vervolgens door betrokken bestuurders besloten in te stemmen met de lichte koerswijziging, en de verdere uitwerking en realisatie voortvarend ter hand te nemen. In dit plan van aanpak zijn de activiteiten daartoe nader uitgewerkt, waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan de raakvlakken, omgevingsprocessen, coördinatie en het onderliggende samenspel.

2 Openbare ruimte en ondergrondse infrastructuur

2.1 Achtergrond en stand van zaken

De doelstelling van de opgave is om een toekomstbestendige openbare ruimte creëren die is afgestemd met diverse opgaven en vraagstukken, passend binnen de contouren van het IRP. Denk aan duurzaam, autoluw, veilig en goed ingepast in het monumentale beeld van de buurt. Dit alles tezamen resulteert in een herinrichting van de openbare ruimte.

In 2020 en tot half 2021 zijn het schetsontwerp en het voorontwerp tot stand gekomen, op basis van een aantal varianten. Het voorontwerp bestaat uit een aantal onderdelen, waaronder de bestrating met een rijbaan, parkeervoorziening, passeerplekken, een trottoir en de openbare verlichting uitgevoerd in de klassieke Ritter-lantaarn. Ook de hemelwaterafvoer met aan twee kanten van de weg straatkolken is een onderdeel van de gemeente. De hemelwaterafvoer en de leidingen zijn voor Waternet om te herzien of te vervangen.

Er ligt een grijs gietijzeren gasleiding van Liander in het midden van de rijbaan van de Durgerdammerdijk. In 2030 moeten in Nederland alle grijs gietijzeren gasleidingen zijn volgens het Staatstoezicht Op De Mijnen (SODM). De gasleiding is volgens de beheerder aan vervanging toe. Vervanging stond gepland voor september 2020, maar bij nadere uitwerking bleek dat de opgave groter was dan gedacht en toen zijn de werkzaamheden uitgesteld. Er staat nog altijd druk op de planning; de leiding is van onvoldoende kwaliteit en SODM vraagt Liander regelmatig om een uitleg waarom de leiding nog niet is vervangen.

Er ligt een laagspanningselektrakabel die de woningen van elektriciteit voorziet. De capaciteit van het huidige net is bereikt en met de komst van zonnepanelen en elektrische auto's is er op relatief korte termijn een tekort aan capaciteit voorzien. Zowel de kabels als het trafogebouw moeten verzwaard worden.

De gemeente Amsterdam heeft via het coördinatiestelsel in 2020 samen met HHNK een planvormingsmelding gedaan. Daar heeft Liander aangegeven voor zowel gas als elektra groot werk te hebben. Daarmee is de opgave aan de openbare ruimte en die van de ondergrond met elkaar verbonden.

Het ontwerp van de openbare ruimte is in een werkgroep met bewoners een aantal keren getoetst en bijgesteld. Intern bij de gemeente is het ontwerp bij de CVC (Centrale Verkeers Commissie) beoordeeld en daar is de huidige voorkeursvariant gekozen als favoriet. De Puccinicommissie die de bestratingsstandaard bewaakt heeft het ontwerp getoetst en voorzien van advies, waarbij is gewerkt aan een aanvaardbaar ontwerp, omdat niet al het gevraagde akkoord is bevonden.

Een van de raakvlakken van de openbare ruimte met waterveiligheid zijn de coupures. Coupures worden in het nieuwe ontwerp in het midden van de passeerstroken geplaatst om zo een veilige oversteekplaats te krijgen. De passeerstroken in het voorlopig ontwerp zijn op diverse plekken 'heringericht' en daarmee de coupures ook. Inmiddels zijn de plannen omtrent waterveiligheid veranderd: ten tijde van het voorlopig ontwerp gingen we er vanuit dat we de gehele tuimelkade opnieuw moesten aanleggen, waardoor het verplaatsen van de coupures relatief eenvoudig was. In de actuele situatie is dit niet meer het geval. Het streven vanuit waterveiligheid is om zo weinig mogelijk te doen aan de huidige dijk in verband met het risico op vervormingen. Op basis van deze nieuwe inzichten wordt bepaald of het verplaatsen van de coupures haalbaar is. Er vindt inmiddels technisch overleg plaats tussen de gemeente Amsterdam en het hoogheemraadschap, om te bepalen wat de mogelijkheden en beperkingen zijn van het (ver)plaatsen van coupures, mede in het licht van (het risico op) vervormingen.

Eind april 2021 is een expositie georganiseerd, waarbij reacties, vragen en opmerkingen van inwoners zijn verzameld. Daarnaast is er een enquête gehouden. Dit heeft geleid tot een aanpassing en verdere detaillering van het schetsontwerp naar een Voorontwerp. Dit voorontwerp is vervolgens gepubliceerd en nog altijd te vinden op de website (www.hhnk.nl/durgerdam).

Tenslotte zijn er nog twee initiatieven die mogelijk doorgang vinden. De bewoners willen een alternatief uitwerken voor het aardgasvrij maken van de woningen. Er is contact gelegd met Firan, een zuster van Alliander. In de Transitie Visie Warmte van

de gemeente is Durgerdam aangewezen als buurt die op termijn op groen gas wordt aangesloten. Verder is er contact over laadpalen (locatie parkeerplaats sportvelden) bij de gemeente met het team Uitstootvrije Mobiliteit - Ruimte & Economie.

2.2 Werkzaamheden korte termijn

2.2.1 Maakbaarheid

Naar aanleiding van het onderzoek en de inzichten uit de dijkversterkingsplannen met betrekking tot de vervormingen bij de woningen is de vraag actueel of dit ook tot effecten kan leiden door de werkzaamheden bij de vervanging van de openbare ruimte. Er is een toetsing uitgevoerd op de maakbaarheid van de werkzaamheden voor de openbare ruimte, waarbij gebruik gemaakt van de brongegevens van de geomorfologie zoals die door HHNK en AMMD zijn verzameld. Het onderzoeksrapport beschrijft dat -op basis van reguliere werkzaamheden elders in de gemeente- de verwachting is dat werkzaamheden in de openbare ruimte en voor de ondergrondse infrastructuur geen belemmeringen zijn als gevolg van de (autonome) vervormingen. Een aandachtspunt bij de uitvoering van het werk is dat er in delen wordt gewerkt; de weg zal dus niet in één keer geheel open komen te liggen. Dit onderzoeksrapport is te vinden [op de website](#).

Ontwerp

Het Voorontwerp wordt in het eerste kwartaal 2022 aangeboden aan het DB van het Stadsdeel Noord om het uitgevoerde werk te bekrachtigen en vrij te geven voor verdere uitwerking tot een definitief ontwerp. Ook wordt voor het aanpassen van de bebouwde komgrens aan de westzijde de formele procedure opgestart.

De uitwerking van het voorontwerp naar een definitief ontwerp en bestek wordt gedaan door een in te huren ingenieursbureau, onder een raamcontract van de gemeente Amsterdam; de Samenwerkingsovereenkomst Elementverhandingen waarbij de Gebr. Beentjes voor de Durgerdammerdijk de contractpartner is.

Nutsvoorzieningen Liander en Waternet

Het ontwerp van de gas- en elektravoorsieningen wordt door Liander voorbereid. Voor de realisatie van de nutsvoorzieningen als de openbare ruimte wordt gekozen voor een gezamenlijke aanpak waarbij de BLVC (bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie) tijdens de uitvoering gezamenlijk wordt voorbereid.

2.2.2 Communicatie openbare ruimte

Zoals beschreven in paragraaf 2.2.1 wordt er een BLVC (bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie)-plan opgesteld rondom de uitvoering van de openbare ruimte. Voorafgaand aan de uitvoering worden met alle woningeigenaren gesprekken gevoerd omtrent de maatwerkuitwerkingen zoals aansluitingen, afstemmen van de plek van de in- en uitrit en de exacte plek van straatlantaarns.

Besluitvorming op korte termijn door het Stadsdeel Noord:

1. Kennisnemen van de aanpak van de integrale opgave in Durgerdam en de gekozen werkvolgorde.
2. Vaststellen dat het Integraal Ruimtelijk Programma Durgerdam als uitgangspunt dient voor het opgestelde voorontwerp van de openbare ruimte op de Durgerdammerdijk en verdere uitwerking in Durgerdam.
3. Kennisnemen van het participatieproces en de zienswijzen die input zijn geweest voor het voorontwerppontwerp van de openbare ruimte Durgerdam.
4. Vrijgeven van het voorontwerp van de Durgerdammerdijk vanaf de entree west (inclusief keerlus) tot aan de entree oost voor verdere uitwerking. Dit samen met de bewoners en HHNK verder uitwerken naar een definitief ontwerp.
5. Opdracht geven om een verkeersbesluit aan de raad voor te leggen voor het wijzigen van de bebouwde-komgrens aan de West Entree Durgerdammerdijk.

2.2.3 Raakvlakken in Durgerdam

Het ontwerp en de uitvoering van de openbare ruimte heeft diverse raakvlakken met het ontwerp van de waterveiligheid en het toekomstige funderingsherstel in Durgerdam. De fysieke raakvlakken met de opgave van de openbare ruimte zijn in beeld gebracht:

- de vervanging van de gasleiding en uitbreiding van de elektriciteitskabels door Liander;

- het vervangen van de hemelwaterriolering door Waternet;
- de aansluiting van de bekleding van de tuimeldijk op de opsluitband van de weg;
- de vervanging en verplaatsing van de coupures en dijktrappen;
- aanpassingen aan woningen door eigenaren (funderingsherstel);
- het plaatsen van openbare laadpalen;
- de plannen voor het aardgasvrij maken van Durgerdam door bewoners.

2.2.4 Planning en perspectief lange termijn

In het eerste en tweede kwartaal van 2022 worden de voorbereidende werkzaamheden gedaan; dit zijn met name interne werkzaamheden bij de gemeente Amsterdam. In het derde kwartaal in 2022 worden de gesprekken met de woningeigenaren ingepland (hierover wordt later contact opgenomen) en delen we meer details van de planning.

De onderhoudscyclus van de verharding is ca. veertig jaar voor vervanging en ca. twintig jaar voor groot onderhoud. De openbare ruimte is na realisatie dus voor lange tijd weer veilig te gebruiken.

3 Waterveiligheid

Een belangrijk onderdeel van het toekomstbestendig maken van Durgerdam (en het achterland) wordt gevormd door de opgave voor de dijkversterking.

3.1 Achtergrond

In 2006 is het grootste deel van het dorp (vanaf de kapel langs de haven tot aan de kruising met de Durgerdammergouw) afgekeurd en opgenomen in het 2^e Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP-2). In 2011 is het resterende deel van het dorp, gelijktijdig met het verdere traject naar Schellingwoude en de Oranjesluizen, ook afgekeurd en opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

3.1.1 Uitgangspunten waterveiligheid in IRP

Sinds 2016 wordt voor de dijkversterking het gehele dorp in beschouwing genomen. In 2017 is het toen voorliggende voorkeursalternatief met veel weerstand afgewezen en is er bestuurlijk besloten om Durgerdam los te knippen van de Dijkversterking Markermeerdijken. Vervolgens is door HHNK tezamen met gemeente Amsterdam, Provincie Noord-Holland en de bewoners van Durgerdam een intensief participatietraject doorlopen. Dit heeft in begin 2019 geresulteerd in het Integraal Ruimtelijk Programma Durgerdam (IRP), waarin onder meer de uitgangspunten en randvoorwaarden voor waterveiligheid zijn vastgelegd.

3.1.2 Van IRP naar Voorlopig Ontwerp

Na ondertekening van het IRP in februari 2019 is HHNK gestart met de uitwerking hiervan tot een voorlopig ontwerp, met de oorspronkelijke bedoeling nog in 2019 een ontwerp projectplan Waterwet te kunnen publiceren. In de uitwerking tot een realistisch voorlopig ontwerp zijn in de periode 2019 – 2021 diverse knelpunten naar voren gekomen:

1. Wanneer de vastgestelde uitgangspunten worden gehanteerd, voldoen de profielen zoals geschetst in IRP niet voor de hoogteopgave;
2. Wanneer de vastgestelde uitgangspunten worden gehanteerd voldoen de profielen zoals geschetst in IRP niet voor de stabiliteitsopgave;
3. Autonome vervormingen maken het uitvoeren van werkzaamheden op korte afstand van de woningen uiterst riskant;
4. Samenhangend met het voorgaande punt zorgen de autonome vervormingen én de huidige staat van een aantal panden in Durgerdam ervoor dat de werkzaamheden die nodig zijn om de profielen zoals geschetst in het IRP te realiseren leiden tot vervormingen en mogelijke schades aan panden die over het door Alliantie Markermeerdijken aangehouden grens van schadeklasse I gaan (enige scheurvorming in metselwerk. Kleine scheuren, meestal beperkt tot pleisterwerk, die eenvoudig kunnen worden weggewerkt).

Voor de knelpunten onder 1) en 2) zijn verdergaande technische onderzoeken naar oplossingsrichtingen en optimalisaties van uitgangspunten doorgevoerd. Dit leverde kansrijke oplossingsrichtingen binnen de kaders van het IRP. Medio 2021 zijn deze oplossingsrichtingen getoetst op hun maakbaarheid (in relatie tot knelpunt 3). De problematiek onder 3) en 4) bleek medio 2021 echter zodanig dat op korte termijn, zonder maatregelen aan de funderingen van de meest kwetsbare panden, het dijkprofiel zoals aangegeven in het IRP niet maakbaar is zonder significant effect op de vervormingen.

HHNK heeft vervolgens verschillende scenario's beschouwd, en uiteindelijk gekozen voor een nieuwe route, waarbij onderscheid wordt gemaakt in maatregelen op de kortere termijn en een aanpak voor de langere termijn.

3.2 Onderscheid in korte en lange termijn

Voor het oplossen van de opgave voor waterveiligheid wordt er onderscheid gemaakt tussen een korte en lange termijn. Voor de korte termijn gaan we uit van een periode van 10 jaar – de tijd die HHNK aan de omgeving (dorp en gemeente) biedt om ten minste bij de meest kwetsbare woningen meer zicht te krijgen in het schadebeeld en funderingsherstel te realiseren. Tegelijkertijd neemt HHNK de verantwoordelijkheid om voor deze periode zodanige maatregelen te nemen dat de waterveiligheid van Durgerdam en het achterland voldoende gewaarborgd is. De exacte ontwerphorizon voor de korte termijn moet nader worden afgewogen en onderbouwd. Dit maakt onderdeel uit van de werkzaamheden zoals vermeld in hoofdstuk 3.3.

Maatregelen korte termijn

Voor de korte termijn wordt uitgewerkt welke maatregelen noodzakelijk zijn om de waterveiligheid voor Durgerdam en het achterland te waarborgen. Omdat naar een kortere periode wordt gekeken, kan bijvoorbeeld anders worden omgegaan met toeslagen en uitgangspunten waarmee moet worden gerekend dan als de dijkversterking voor tenminste vijftig jaar veilig moet zijn. Tegelijkertijd moet worden beschouwd welke maatregelen in deze tijd maakbaar zijn, in de wetenschap dat binnen deze termijn het funderingsherstel nog niet is gerealiseerd. Hierna is uitgewerkt hoe HHNK het project voor de kortere termijn aanpakt.

Perspectief lange termijn

Rond 2032 wordt de dijk opnieuw tegen het licht gehouden en getoetst voor het zichtjaar 2035. Met de huidige inzichten is de verwachting dat er voor Durgerdam opnieuw een opgave op waterveiligheid bestaat.

Ervan uitgaand dat er serieus werk is gemaakt van het funderingsherstel, wordt in eerste instantie het ontwerp vanuit het IRP als vertrekpunt genomen. Actuele ontwikkelingen en nieuwe inzichten worden toegevoegd en qua waterveiligheid wordt naar verwachting door HHNK een nieuw project geprogrammeerd op het hoogwaterbeschermingsprogramma en wordt de voorbereiding gestart. Of er samenhang is met overige gebiedsopgaven wordt tegen die tijd verkend.

3.3 Werkzaamheden korte termijn

Zoals aangegeven wordt de dijk in Durgerdam zodanig ontworpen dat deze voor de korte termijn (circa 10 jaar) de waterveiligheid garandeert. Daarbij is het streven om voor deze termijn te voldoen aan de wettelijk vastgestelde veiligheidsnorm. Bij het opstellen van dit ontwerp hanteren we de volgende leidende principes:

- We sluiten aan bij de uitgangspunten van het IRP:
 - De oplossingen voor de waterveiligheid laten het bestaande profiel van de dijk zoveel mogelijk intact.
 - De kruinhoogte wordt zo laag mogelijk gehouden (zonder dat de bestaande dijk wordt verlaagd).
 - De dijkhelling blijft zo steil mogelijk.
 - Ook de afstand tussen kruin van de dijk en het water blijft zo klein mogelijk.
 - De dijk blijft zoveel als mogelijk een groene uitstraling houden.
 - De maatregelen voor de waterveiligheid in de verschillende delen van Durgerdam (Westeinde, Oosteinde, IJdoorn) moeten in ruimtelijke zin ‘familie’ van elkaar zijn. Grote verschillen in uitvoering en uitstraling moeten worden vermeden.
 - Overgangen van het ene dijkprofiel naar het andere worden op logische plekken gerealiseerd.
- We voeren alleen werkzaamheden uit aan de dijk die strikt noodzakelijk zijn om de dijk voor de kortere termijn veilig te maken. Wanneer hiervoor ingrijpende werkzaamheden nodig zijn, prevaleert het voorkomen van schade (zie onderstaand punt);
- We voeren alleen werkzaamheden uit aan de dijk die zo min mogelijk extra vervormingen (bovenop de autonome vervormingen) aan de woningen toevoegen (maximaal schadeklasse I);
- Omdat het een tijdelijke situatie betreft (korte zichtperiode) laten we het principe van robuust ontwerpen los en kiezen we voor een scherp ontwerp;
 - Aanscherpen van uitgangspunten t.b.v. macro-instabiliteit:

- Aanscherpen van het maximaal toelaatbaar overslagdebiet t.b.v. hoogte;
- De dijk moet gedurende de (korte) zichtperiode aan de eisen vanuit beheer en onderhoud voldoen.

3.3.1 Herbeschouwing van de opgave op basis van de overstromingskansbenadering

Passend bij het leidende principe dat we alleen werkzaamheden aan de dijk uitvoeren die strikt noodzakelijk zijn om de dijk voor de kortere termijn veilig te maken, volgen we het advies van Adviesteam Dijkontwerp (ADO) om de huidige situatie conform de overstromingskansbenadering te beschouwen (toetsing met WBI uitgangspunten voor zichtjaar 2023 en 2035).

In de Collegebundel Techniek van waterveiligheid in Durgerdam (19.2085087) is de huidige opgave voor Durgerdam als volgt omschreven:

“In 2006 is de dijk getoetst en afgekeurd op macro-instabiliteit en bekleding. In 2011 is de dijk opnieuw getoetst, wat niet tot nieuwe inzichten heeft geleid. De nieuwe normering (die van toepassing is sinds 1 januari 2017) heeft wel gevolgen voor de beoordeling. Macro-instabiliteit is het belangrijkste faalmechanisme, maar de dijk is ook niet op alle locaties hoog genoeg.”

Door de huidige situatie conform de overstromingskansbenadering te beschouwen wordt inzicht verkregen in de echte zwakten van de kering en de mogelijke ernst hiervan. Ook kan hiermee worden bepaald welke maatregelen direct getroffen moeten worden en welke maatregelen uit te stellen zijn en voor welke periode dan. Een voorbeeld van een maatregel die niet uitgesteld kan worden is het op orde brengen van de mogelijkheid tot sluiting van de coupures in de kering. Het is bekend dat er in de huidige situatie een groot aantal coupures in de kering aanwezig zijn. De vraag is echter of deze coupures bij dreigend hoogwater ook op tijd gesloten kunnen worden. Zonder de inzet van deze coupures spreekt het voor zich dat de faalkans van de kering een orde groter is dan met gesloten coupures.

Belangrijk uitgangspunt voor de herbeschouwing van de opgave is het leidende principe dat we alleen werkzaamheden uit aan de dijk uit gaan voeren die strikt noodzakelijk zijn om de dijk voor de kortere termijn veilig te maken. We kiezen daarom voor het toepassen van scherpe uitgangspunten.

Stap 1: Inventariseren gegevens en opstellen onderzoeksplan

Er wordt gestart met het opstellen van een onderzoeksplan. Dit plan bestaat uit een procesbeschrijving waarin wordt aangegeven hoe we op een zo efficiënt mogelijke wijze tot een stabiel oordeel komen. Hierbij maken we gebruik van de kennis uit eerder opgestelde producten en uitgevoerde analyses. Het onderzoeksplan geeft concreet inzicht in de volgende zaken:

- Welke berekeningen benodigd zijn, wat is de dichtheid is van deze berekeningen is en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd
- Welke gegevens er nog ontbreken om deze berekeningen te kunnen uitvoeren;
- Beschrijving van de noodzakelijke inspecties of beoordelingen van de coupures ten behoeve van de toetsing van deze kunstwerken;
- Beschrijving van de noodzakelijke bebouwingsonderzoeken ten behoeve van een complete dataset;
- Detailuitwerking van de bebouwingsonderzoeken waarin concreet wordt aangegeven welke activiteiten plaats gaan vinden en op welke wijze de omgevingspartijen worden geïnformeerd.

Een kanttekening hierbij is dat niet mag worden afgeweken van de uitgangspunten voor de schematisatie van NWO's (Niet Waterkerende Objecten) in stabiliteitsberekeningen. Dit om te voorkomen dat de resultaten uiteindelijk onvergelykbaar zijn met aanliggende dijkstrekking waar men ook heeft gerekend aan situaties met NWO's.

Na akkoord op het onderzoeksplan worden de onderzoek(en) uitgevoerd en begeleid.

Stap 2: Bepalen veiligheidsopgave

Nadat de onderzoeken zijn uitgevoerd en opgeleverd worden berekeningen uitgevoerd conform de beschreven werkwijze en met de uitgangspunten uit het onderzoeksplan. De veiligheidsbeoordeling wordt vastgelegd in een rapportage: de veiligheidsopgave. Aan de hand van de nieuwste inzichten wordt ook de assemblage opnieuw uitgevoerd.

Onderdeel van de opdracht is aantonen dat het oordeel op vakniveau stabiel is. Indien uit de berekeningen blijkt dat met meer aanvullend onderzoek het oordeel op vakniveau nog kan wijzigen, wordt op basis van gevoeligheidsanalyses geadviseerd wat er nodig is om tot een stabiel oordeel te komen. In dit advies moet minimaal aan bod komen welke potentiële winst er nog te behalen valt. Daarnaast dient kwalitatief te worden beschouwd of het uitvoeren van het betreffende onderzoek opweegt tegen het uitvoeren van een versterkingsmaatregel. Dit wordt herhaald tot dat een stabiel oordeel ontstaat.

Stap 3: Bepalen versterkingsopgave

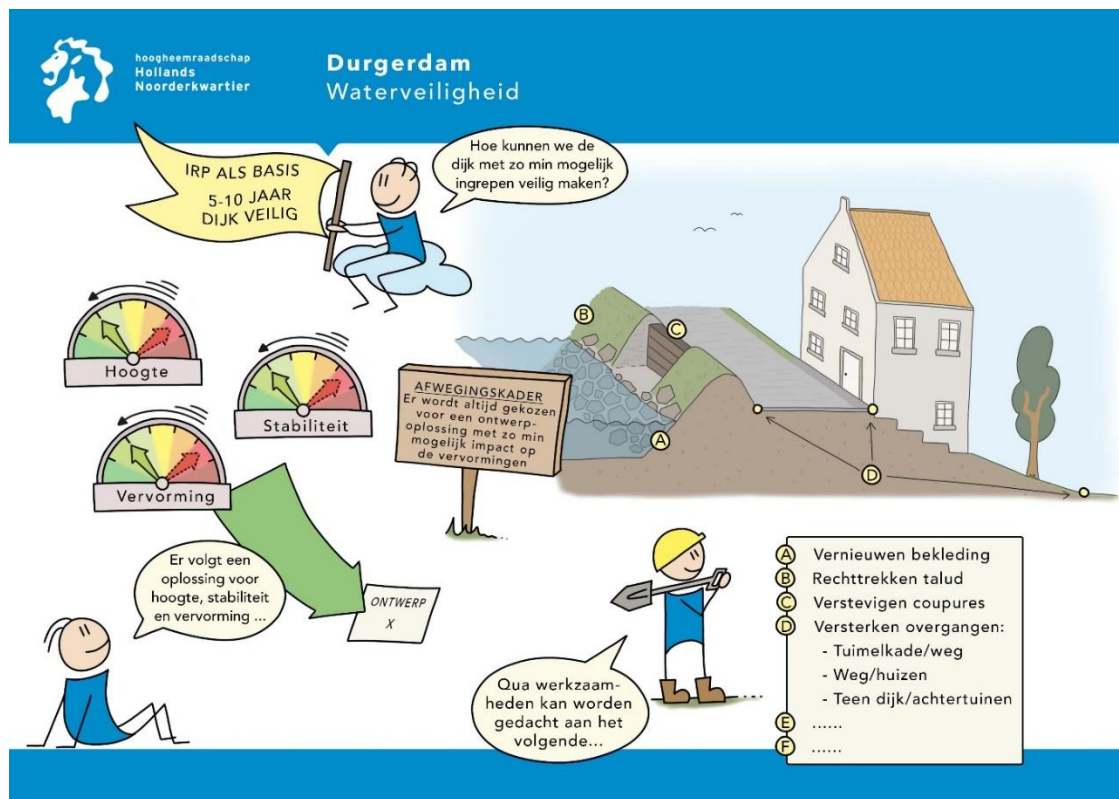
Nadat de veiligheidsopgave bekend is wordt conform de Handreiking Ontwerpen met Overstromingskansen (op basis van de ondergrenswaarde) de versterkingsopgave inzichtelijk gemaakt bij zichtjaar 2035. De te hanteren uitgangspunten worden hiervoor wederom vastgelegd in een notitie.

Aan het einde van deze stap worden de volgende technische producten opgeleverd:

- *Onderzoeksplan/plan van aanpak;*
- *Rapportage bebouwingsonderzoek;*
- *Rapportage inspectie coupures;*
- *Uitgangspuntennotitie voor de toetsing voor de zichtjaren 2023 en 2035;*
- *Toetsingsrapport veiligheidsopgave voor de zichtjaren 2023 en 2035;*
- *Uitgangspuntennotitie voor de versterkingsopgave voor zichtjaar 2035;*
- *Rapportage versterkingsopgave voor het zichtjaar 2035;*
- *Visualisatie van de resultaten.*

Op basis van de huidige kennis en inzichten verwachten we een opgave op de volgende onderdelen van de dijk:

1. Vervangen van de bestaande bekleding en beschoeiing in de haven;
2. Profileren van het buitentalud en de kruin van de dijk;
3. Versterken/verbeteren van (het sluiten van) de coupures;
4. Versterken/verbeteren van de overgangen aan de binnenzijde van de dijk:
 - a. Tussen de tuimelkade en de weg;
 - b. Tussen de weg/inritten en de tuinen;
 - c. Bij de teen van de dijk

Figuur 3-1: Visualisatie van de mogelijke opgave voor waterveiligheid. Deze praatplaat is gemaakt om de werkzaamheden aan de dijk overzichtelijk uit te leggen aan de omgeving (zie paragraaf 3.2.3). De definitieve opgave kunnen we pas met zekerheid vaststellen nadat alle rekensommen zijn uitgevoerd.

3.3.2 Ontwerp

Zodra uit de herbeschuiving van de opgave duidelijk is geworden op welke onderdelen de dijk exact op orde moet worden gebracht voor de korte termijn, wordt er als eerste stap gekeken op welke mogelijke manieren dit kan worden gedaan. Ook hierbij geldt het leidende principe dat we alleen werkzaamheden uit aan de dijk uitvoeren die strikt noodzakelijk zijn om de dijk voor de kortere termijn veilig te maken. We zoeken daarom in eerste instantie naar oplossingen waar geen fysieke maatregel voor nodig is. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan intensieve monitoring gedurende de korte termijn of het toepassen van het principe van meerlaagse veiligheid.

Als blijkt dat het vanwege de waterveiligheid nodig is om een fysieke maatregel uit te voeren, wordt deze conform de genoemde leidende principes uit het IRP (op basis van OI2014v4) voor de korte termijn uitgewerkt.

Het ontwerpproces kenmerkt zich door een combinatie van stappen uit de verkenningsfase (inventariseren van mogelijke oplossingen voor het probleem, afweging van de varianten en maken van een keuze) en de planuitwerkingsfase (uitwerking van de gekozen oplossingsrichting).

Omdat de inrichting van het ontwerpproces volgt uit de uiteindelijke opgave én de gekozen oplossingsrichting, kan over de exacte invulling hiervan op dit moment nog weinig worden aangegeven. Wanneer de opgave en oplossing bekend zijn wordt hier een aparte aanpak met de betrokken partijen voor opgesteld.

3.3.3 Samenwerken aan de technische opgave

HHNK heeft niet alle kennis en capaciteit in huis om de herbeschuiving van de opgave en het ontwerp om te komen tot een oplossing zelfstandig op te pakken. Daarom wordt er voor Durgerdam reeds samengewerkt met een aantal partijen:

- Alliantie Markermeerdijken: in de rol van adviseurs en ingenieursbureau werkt een team samen met HHNK aan de opgave voor Durgerdam;

- Deltares: levert ondersteuning aan het technisch team van HHNK;
- Begeleidingsteam HWBP: toetst de uiteindelijke maatregelen aan de criteria sober en doelmatig;
- Beheerder HHNK: borgt het belang van de beheerder en toetst de uiteindelijke maatregel op beheerbaarheid en toekomstbestendigheid;
- Externe experts en adviseurs: leveren specifiek advies op een aantal onderdelen binnen het project.

Voor deze nieuwe stap in het proces willen we de samenwerking met deze partijen anders vormgeven dan tot nu toe is gedaan. De complexiteit, samenhang en integraliteit van Durgerdam vraagt om een nauwe samenwerking en betrokkenheid van alle bovengenoemde partijen. Het volstaat daarbij niet om alleen vanuit de eigen rol of belang te opereren maar juist om over de eigen grenzen heen te kijken. Daarom geven we in dit nieuwe proces aan alle partijen een plek in het projectteam dat wordt aangestuurd door een compact kernteam.

Kernteam techniek waterveiligheid

Het kernteam wordt gevormd door de ontwerpleider van AMMD, assistent TM en TM van HHNK. Met zijn drieën zorgen zij voor continue afstemming van de belangrijkste zaken uit het project. Daarbij heeft de ontwerpleider van AMMD de verantwoordelijkheid over het team Toetsing en ontwerp, de assistent TM over het team Kwaliteitsboring en toetsing en zorgt de TM voor de lijn met de experts. Daarnaast borgt de TM het onderdeel techniek waterveiligheid in het IPM team (Integraal Project Management) van het project. Het kernteam komt op vaste momenten bij elkaar om de stand van zaken, inhoud, knelpunten, planning en risico's en acties met elkaar te bespreken.

Toetsing en ontwerp

Dit team wordt in zijn geheel gevormd door adviseurs en specialisten van Alliantie Markermeerdijken en aangestuurd door de ontwerpleider van AMMD. Aan hen wordt gevraagd om de hertoetsing uit te voeren, mee te denken en in de mogelijke oplossingen en HHNK van inhoudelijke input te voorzien voor het maken van een afweging. Indien er een ontwerpopgave ligt zullen zij ook deze oppakken en invullen. Dit team komt op vaste momenten bij elkaar om de stand van zaken rond het ontwerp te bespreken. De ontwerpleider zorgt voor de terugkoppeling van de informatie uit dit overleg richting het kernteam.

Kwaliteitsboring en toetsing

Het team vormt een belangrijke schil rond het team Toetsing en ontwerp en wordt aangestuurd door de assistent TM. In dit team zitten experts en specialisten vanuit de beheerder, het begeleidingsteam van het HWBP, Deltares, vakgroep waterveiligheid van HHNK en Alliantie Markermeerdijken. De mensen in dit team voeren zelf niet de berekeningen uit maar vormen, vanuit hun inhoudelijke kennis en achtergrond wel een zeer belangrijke vraagbaak voor het team Toetsing en ontwerp. Zij geven richting aan de voorzijde van het proces, zorgen voor bijsturing tijdens de werkzaamheden en zorgen voor toetsing als de resultaten zijn opgeleverd. Dit team komt minimaal 1x per 2 weken bij elkaar om de stand van zaken rond het ontwerp te bespreken. De assistent TM zorgt voor de terugkoppeling van de informatie uit dit overleg richting het kernteam.

Experts

De rol van de experts in het project blijft ongewijzigd ten opzichte van hoe dat was in de voorgaande fase. Indien gewenst of nodig wordt aan hen gevraagd om specifiek advies te leveren op een aantal onderdelen binnen het project.

3.3.4 Omgeving, participatie, communicatie en besluitvorming waterveiligheid

Voorliggend voorstel voor de koerswijziging van het IRP is voor alle betrokkenen een nieuw vertrekpunt om Durgerdam toekomstbestendig te maken. Tijdens het tot stand komen van het IRP heeft er intensieve participatie plaatsgevonden met alle bewoners. De uitgangspunten die in het IRP beschreven staan blijven ook het uitgangspunt en bieden daarmee houvast aan de bewoners.

Zoals beschreven in paragraaf 3.2.1 is het uitgangspunt voor waterveiligheid dat HHNK de minimale werkzaamheden uit gaan voeren om de dijk veilig te maken voor de komende 10 jaar. Dit betekent dat het afwegingskader vaststaat en dat daarvoor de omgeving beperkte keuzes mogelijk zijn in het ontwerp van de dijk. We kiezen altijd voor de werkzaamheden met de minste impact op vervormingen om schade aan de woningen te voorkomen of minimaliseren. Hierdoor verschuift de participatie van meedenken en meebeslissen (in het IRP stonden nog een aantal keuzes) naar informeren over het ontwerp

en participeren over de inrichtingselementen.

Communicatie-en participatieplan

Voor deze fase wordt een communicatie- en participatieplan opgesteld. Zowel voor de waterveiligheid als voor de openbare ruimte. Het participatie- en communicatieplan beschrijft hoe verschillende interne en externe stakeholders betrokken worden in het project. De werkzaamheden aan de dijk voor de waterveiligheid hebben raakvlakken met de werkzaamheden in de openbare ruimte en hebben ook invloed op de woningen. Daarom wordt in dit communicatie- en participatieplan ook invulling gegeven aan hoe we als overheden hierin gezamenlijk optrekken en hoe we zorgen dat we dezelfde boodschap uitdragen. In paragraaf 5.2 wordt nader ingegaan op de raakvlakken in Durgerdam.

Het participatie- en communicatieplan borduurt voort op de werkwijze van participeren en betrekken van de omgeving zoals deze sinds 2017, de start van het participatiejaar, is ingestoken en anticipeert op de vereisten vanuit de Omgevingswet. Sinds de vaststelling van het IRP in februari 2019 zijn alle bewoners van Durgerdam via nieuwsbrieven (digitaal en op de mat), vlogs en aanwezigheid op de (online) dorpsvergaderingen op de hoogte gehouden van de stappen die we hebben genomen voor waterveiligheid. Daarnaast is op regelmatige basis (persoonlijk) contact geweest met de bestaande werkgroepen in het dorp:

- OnsDurgerdam – dorpsraad van Durgerdam
- Technische groep
- Werkgroep Openbare ruimte
- Durgerdam zakt!
- Voorzitters van de drie watersportverenigingen
- Centrale Dorpenraad

De samenwerking met de werkgroepen in Durgerdam is constructief. In het plan wordt nagegaan of de huidige indeling van deze werkgroepen nog wenselijk is of dat de komende fase een andere organisatievorm vraagt.

In de visualisatie van afbeelding 3-1 zijn de werkzaamheden uitgewerkt die (naar verwachting) leiden tot een veilige dijk voor de kortere termijn. Op dit moment is nog niet duidelijk of hiervoor een projectbesluit moet worden opgesteld. Indien blijkt dat dat noodzakelijk is worden in het communicatieplan de stappen uitgewerkt die aangeven hoe gekomen wordt tot een projectbesluit.

Het projectteam maakt, net zoals in de voorgaande jaren, gebruik van de methode Strategisch Omgevingsmanagement (SOM). Belangrijk in de SOM-methodiek is vertrouwen bouwen. Vertrouwen bouwen is een enigszins ongrijpbare term, die in de praktijk neerkomt op zaken als:

- navolgbaar handelen
- transparant zijn over informatie en besluitvorming
- helder zijn over belangen, uitgangspunten en kaders
- geen dubbele agenda hebben
- afspraken nakomen
- authentiek zijn, oprecht geïnteresseerd zijn, kwetsbaar durven opstellen
- luisteren in plaats van uitleggen
- Samengevat: normaal gedrag vertonen, zoals je thuis ook laat zien: je afspraken nakomen, en als dat niet lukt, met een voorstel komen : hoe dan wel.

Om de dijk in Durgerdam weer veilig te maken zijn diverse werkzaamheden noodzakelijk. Ondanks dat deze maatregelen minder fors zijn qua grondverzet heeft het wel degelijk impact op de directe leefomgeving van de bewoners voor langere tijd. Hierdoor is het belangrijk om vooraf duidelijk aan te geven wat er gaat gebeuren. Als je als bewoner niet weet wat er op je af komt, zorgt dit voor onrust en zorg en het leidt tot wantrouwen.

Visualisaties

Omdat de woningen onderdeel uitmaken van de dijk is het belangrijk dat bewoners een goed beeld hebben van wat de werkzaamheden inhouden en hoe het resultaat er uitziet. Visualisaties helpen daarbij. Zo heeft iedereen letterlijk en figuurlijk hetzelfde beeld bij wat er gaat gebeuren in Durgerdam. Foto's, visualisaties en duidelijke tekeningen helpen in de

beeldvorming en de communicatie naar de omgeving. Het 'plaatjesboek' wordt gebruikt bij de keukentafelgesprekken, informatiebijeenkomsten en op de website.

Vergunningen - Omgevingswet

Op dit moment is nog niet met zekerheid te zeggen welke vergunningen noodzakelijk zijn. Er zijn twee scenario's denkbaar:

- 1) Indien de werkzaamheden aan de dijk niet leiden tot een verandering ten opzichte van de legger in vorm, ligging, afmeting en constructie dan vallen de werkzaamheden onder beheer van de dijk. Beheer- en onderhoudswerkzaamheden zijn vrijgesteld van een projectbesluit. Op dat moment moeten alleen de vergunningen worden aangevraagd op grond van het bestemmingsplan en de uitvoering, waaronder de natuur-, uitvoerings- en kapvergunning.
- 2) Indien de werkzaamheden wel leiden tot een verandering ten opzichte van de legger, dan is een projectbesluit wel noodzakelijk. Het project komt dan, naar alle waarschijnlijkheid, te vallen onder de nieuwe Omgevingswet. Dan dient ook een MER-beoordeling opgesteld te worden in afstemming met de provincie Noord-Holland.

Zodra inzichtelijk is of de werkzaamheden wel of niet buiten de legger gaan vallen wordt het planproces nader ingevuld. Naar verwachting is dit na stap 3 in de technische analyse.

Los van of het vanuit de werkzaamheden het noodzakelijk is om een vergunning aan te vragen kan dit ook een wens zijn vanuit het bestuur of vanuit de programmadirectie HWBP (in het kader van subsidiabiliteit). Door het opstellen van een projectbesluit geef je de omgeving inspraak en juridische zekerheid. Deze keuze wordt voorbereid door het projectteam.

Zicht op de Durgerdammerdijk

Conditionering

In Durgerdam zijn reeds diverse conditionerende onderzoeken uitgevoerd:

- Niet-gesprongen explosieven
- Onderzoek bodemkwaliteit
- Historisch bodemonderzoek
- Inventarisatie van de aanwezige natuurwaarden en gebieden
- Waterbodemonderzoek
- Archeologie
- Cultuurhistorie
- Opwateronderzoek

Zodra bekend is welke oplossing mogelijk is en welke werkzaamheden hierbij horen gaan we na of er nog aanvullende conditionerende onderzoeken nodig zijn.

Grondverwervingsplan

Het dijklichaam is voor het overgrote deel eigendom van HHNK. Waar nodig worden de benodigde eigendommen voor de dijkversterking conform het eigendommenbeleid van HHNK verworven. Uitgaand van het VKA is het niet nodig om woningen te verwerven, wel gaat het mogelijk om tijdelijke werkzaamheden in de voor- en achtertuinen van enkele bewoners. Als hoofdlijn wordt het minnelijk in eigendom verwerven van de permanent betrokken grond als uitgangspunt aangehouden. Als minnelijke verwerving niet mogelijk blijkt, kan worden overgegaan tot het opleggen van een gedoogverplichting of onteigening. Tijdens het grondverwervingstraject worden de verschillende sporen nader uitgewerkt.

3.3.5 Contractering/aanbesteding en realisatie

De benodigde werkzaamheden om te komen tot een definitief ontwerp dat aan de gestelde uitgangspunten en eisen voldoet kunnen niet volledig door HHNK worden opgepakt. Het projectteam heeft op verschillende onderdelen ondersteuning nodig. Op dit moment wordt ondersteuning door de volgende partijen en bijbehorende behoefte voorzien:

- Advies- en ingenieursbureau:
 - o Uitvoeren toetsing op basis van de overstromingskansbenadering;
 - o Opstellen onderbouwing ontwerphorizon en ontwerpbasis;
 - o Opstellen definitief ontwerp inclusief ontwerpnota en overige bijbehorende documenten;
 - o Opstellen uitvoeringsmethode en bouwfaserings;
 - o Vertalen van het ontwerp naar ruimtelijke effecten en omgevingsbeïnvloeding;
 - o Opstellen van SSK-raming en LCC analyse van het ontwerp (Standaard Systematiek voor Kostenramingen en Life Cycle Cost-analyse)
- Deltares:
 - o Inhoudelijke ondersteuning van het technisch team van HHNK voor de toetsing van de documenten die door het advies- en ingenieursbureau worden opgeleverd. Hierbij wordt specifiek gedacht aan kennis op het gebied van de overstromingskansbenadering, WBI-toetsing (Wettelijk Beoordelings Instrumentarium), ontwerp met OI2014v4, grondvervormingen en pandvervormingen.
- Adviesteam dijkontwerp
 - o Onafhankelijk adviesorgaan dat kennis en kunde in kan brengen op het gebied van toetsing en ontwerp met de overstromingskansbenadering;
 - o Opstellen van een onafhankelijke procesreview op de uitgevoerde toetsing en het ontwerp met de overstromingskansbenadering.
- Landschapsarchitect
 - o Toetsing van het ontwerp aan de leidende principes van het Integraal Ruimtelijk Programma van Durgerdam.

4 Stimulering van funderingsherstel

4.1 Achtergrond en stand van zaken

In de bijlage is een memo opgenomen waarin een aantal Q&A zijn opgenomen rond het vraagstuk funderingsherstel van een aantal woningen op de Durgerdammerdijk. De aanleiding hiervoor is onder het kopje Situatie Durgerdammerdijk verwoord.

In 2018-2019 is de gemeente Amsterdam vanuit het programma Woningkwaliteit gestart met verschillende projecten die raken aan de funderingskwaliteit van woningen in Amsterdam:

- Onderzoeken naar satellietdata t.b.v. funderingsproblemen;
- De uitrol van een stedelijke aanpak casco en funderingsonderzoek;
- De opzet van een online funderingsloket.

In de afgelopen jaren is er veel ervaring opgedaan over praktisch funderingsonderzoek en toepassing van o.a. satellietdata.

Programma Woningkwaliteit is vanuit het Ingenieursbureau en HHNK benaderd om mee te denken over de funderingsvraagstukken die spelen bij de funderingen van woningen aan de Durgerdammerdijk in het kader van de voorgenomen werkzaamheden van het HHNK om de dijk te versterken.

Situatie Durgerdammerdijk

De dijk in Durgerdam is afgekeurd (het oostelijk deel in 2006 en het westelijk deel in 2011). In samenwerking met de drie betrokken overheden (Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam) en de bewoners van Durgerdam is een intensief participatietraject gestart met focus op zowel de dijkversterking als verbetering van de openbare ruimte. Deze samenwerking heeft geleid tot het gezamenlijk ondertekenen van het Integraal Ruimtelijk Programma waarin de uitgangspunten voor het ontwerp van de dijk en de openbare ruimte zijn opgenomen. In Durgerdam zijn de meeste woningen gebouwd op een fundering op staal (zonder palen). Normaal gesproken hoort dit soort fundering thuis op zandgrond. In Durgerdam bestaat de ondergrond uit (slappe) klei- en veengrond. Het kan dan zijn dat de woning door de jaren heen steeds meer verzakt, omdat de grond onder de woning ook verzakt.

HHNK monitort al enkele jaren door middel van meetbouten de zakkingsnelheid van de woningen op de Durgerdammerdijk. Uit deze gegevens blijkt dat er een stuk of dertig woningen zijn die zakken in een mate die mogelijk zorgwekkend is. Namelijk met een zakkingsnelheid van > 5 mm/jaar met uitschieters naar 10/12 mm/jaar. Dit zijn autonome zakkingen. Autonome zakking wil zeggen dat autonome vervormingen aan woningen kunnen ontstaan zónder dat er bepaald (menselijk) handelen aan vooraf gaat. Daar bovenop is de inschatting dat de werkzaamheden aan de dijk (en openbare ruimte) leiden tot aanvullende zetting van de grond en daardoor zakkingen van de ondergrond en de woningen. Met zetting wordt het inklinken van de grond bedoeld. De gevolgen van de zetting zorgen bij de woningen voor zakkingen. Dit zijn relatieve zakkingen. Relatieve zakking wil zeggen dat vervormingen aan woningen kunnen ontstaan waarbij bepaald (menselijk) handelen aan vooraf gaat.

HHNK heeft hierover advies ingewonnen bij Deltares (onafhankelijk kennisinstituut voor toegepast onderzoek op het gebied van water en ondergrond). Deltares adviseert om eerst de funderingen van de woningen te herstellen en daarna de dijk te versterken. De bewoners zijn hierover geïnformeerd.

Beleid omtrent funderingen: achtergrondinformatie

In november 2021 heeft gemeente Amsterdam de *Beleidsregels kwaliteit bestaande funderingen* vastgesteld. Hierin zijn criteria opgenomen om te bepalen wanneer besloten wordt een funderingsonderzoek te gaan uitvoeren, hoe zo'n onderzoek plaatsvindt en welke criteria gelden om te bepalen of een eigenaar maatregelen dient te treffen. Op de website van gemeente Amsterdam is meer informatie te vinden: [Regels vastgesteld voor omgang met kwaliteit van funderingen - Gemeente Amsterdam](#).

4.2 Werkzaamheden korte termijn

Het voorstel is om vanuit programma Woonkwaliteit langs het recent vastgestelde 'Beleidsregels kwaliteit bestaande funderingen' een pilot te gaan doen. De pilot zal dan uitgevoerd worden door de gemeente Amsterdam bureau woningkwaliteit, in nauwe samenwerking met het Ingenieursbureau en HHNK. Hieronder is een projectvoorstel verwoord om te komen tot deze pilot en de doelstelling daarvan.

4.2.1 Ontwerp

Probleemstelling

In hoeverre zijn deze zakkingen, vervormingen aan woningen een reden voor zorg? Hoe en wanneer en in welke mate is hier handhaving op nodig zoals het beleid voorschrijft?

Wettelijk kader

Een goede fundering is essentieel voor het behoud van de bovenliggende woning(en) en belangrijk voor de leefbaarheid in de stad.

In de Woningwet is vastgelegd dat een woning veilig moet zijn voor de bewoner eigenaar en voor anderen in de omgeving.

- *artikel 1a, op grond waarvan de eigenaar van een bouwwerk er zorg voor dient te dragen dat er geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid ontstaat dan wel voortduurt.*
- *artikel 1b, op grond waarvan het verboden is een bestaand bouwwerk in een zodanige staat te brengen of te houden dat het niet voldoet aan het niveau bestaande bouw van het Bouwbesluit 2012. Als een bouwwerk hieraan niet voldoet is de eigenaar tevens in overtreding, volgens de Wet economische delicten.*
- *artikel 13 op grond waarvan de gemeente een verplichting kan opleggen om, in aanvulling op de voorschriften over bestaande bouw extra voorzieningen te treffen, in het geval die voorzieningen naar het oordeel van de gemeente "noodzakelijk" zijn. Dat kan tot aan in het Bouwbesluit 2012 voorgeschreven kwaliteitsniveau voor nieuwbouw. De bestuurlijke handhaving door het bevoegd gezag is geregeld in artikel 92 van de Woningwet, waarbij voor de uitvoering wordt verwezen naar de Wabo hoofdstuk 5. Hier staat in artikel 5.2 dat het bevoegd gezag (uitgevoerd door het bouw- en woningtoezicht) tot taak heeft zorg te dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving van de op grond van betrokken wetten geldende voorschriften en daarbij gegevens die met het oog op de uitoefening van de taak te verzamelen en te registreren.*

Daarnaast is in de beleidsregels kwaliteit bestaande funderingen vastgelegd: "Als sprake is van een ernstige constructieve scheurvorming, zeker als herstelde scheuren weer open staan, kan zonder het uitvoeren van een funderingsinspectie ook worden overgegaan tot een handhavingsbesluit. Een scheefstand van meer dan 1:50 of een zakkingsnelheid van meer dan 4 mm per jaar kan ook aanleiding hiervoor zijn."

Doelstelling

Doel van de pilot project funderingen Durgerdammerdijk is om bij vijf woningen waarbij een zakkingsnelheid van >5 mm per jaar is geconstateerd een funderingsonderzoek uit te voeren om na te gaan of er daadwerkelijk sprake is van onveilige situaties. Indien uit de pilot blijkt dat er een grote kans op onveilige situaties is kan de gemeente hierover met woningeigenaren in gesprek om afspraken te maken over funderingsherstel. Door middel van het toepassen van de werkwijzen van Woningkwaliteit, kunnen de minimale wettelijke kwaliteitseisen die aan funderingen worden gesteld worden gegarandeerd.

- Er worden, in samenwerking met het Stadsdeel Noord, het Ingenieursbureau en HHNK vijf adressen geselecteerd. Een mogelijkheid daarbij is om te kiezen voor adressen waarbij de eigenaren zich vrijwillig aanmelden. Deze optie moet nog nader besproken worden.

Scope en afbakening

- Dit project richt zich op het niet voldoen aan de kwaliteitseisen en de daaruit voortvloeiende veiligheidswaarborgen bij woningen aan de Durgerdammerdijk in stadsdeel Noord. De minimale wettelijke kwaliteitseisen waaraan een woning moet voldoen, zijn hierbij het uitgangspunt.
- Er wordt een selectie gemaakt van vijf woningen waarvan de fundering onderzocht wordt.
- De Casco Funderingsonderzoeken vinden plaats volgens de Beleidsregels kwaliteit bestaande funderingen.
- De selectie wordt gemaakt naar aanleiding van de meetgegevens van de zakkingsnelheden.
- Beoordeling van de Casco Funderingsonderzoeken door de afdeling constructieve veiligheid van de Omgevings Dienst NZKG.
- Bovenstaande in nauw overleg met VTH en Gebiedsteam Noord-Oost van stadsdeel Noord, het Ingenieursbureau en het HHNK.

Doelgroep en relaties

Doelgroep: bewoners en eigenaren van woningen aan de Durgerdammerdijk waarvan metingen door middel van meetbouten hebben aangetoond dat hun fundering zakt met een zakkingsnelheid van > 5mm/jaar.

Betrokken partijen:

VTH van stadsdeel Noord
Gebiedsteam Noord-Oost van stadsdeel Noord
Afdeling constructieve veiligheid van de Omgevings Dienst NZKG
Team Woningkwaliteit
Het Ingenieursbureau, gemeente Amsterdam
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Overige belanghebbenden:

Bewoners aan de Durgerdammerdijk die niet binnen de pilot vallen.

Resultaten

Met het project wordt beoogd de volgende resultaten te bereiken:

1. Vast te stellen of de zakkingsnelheid bij de woningen opgenomen in het pilot project daadwerkelijk zorgen voor onveilige situaties en of de funderingen moeten worden hersteld.
2. Onveilige situaties voorkomen.
3. De uitkomsten van de pilot kunnen door het Ingenieursbureau en het HHNK gebruikt worden voor de vervolgstappen die nodig zijn m.b.t. de overige woningen waarbij een hoge zakkingsnelheid is gemeten in het kader van de voorgenomen dijkversterking en werkzaamheden aan de openbare ruimte.
4. De uitkomsten van de pilot kunnen gebruikt worden om de eigenaren van de overige woningen beter te informeren dan wel benaderen.

5 Coördinatie, raakvlakken en communicatie

Zoals in voorgaande hoofdstukken is beschreven staan we voor een integrale opgave om Durgerdam toekomstbestendig te maken. Het succes valt of staat met het integraal benaderen van het dorp Durgerdam. We willen in verbinding met elkaar werken en samen blijven optrekken in de plannen en de uitvoering. In dit hoofdstuk is beschreven hoe we de integraliteit borgen voor Durgerdam en tussen de betrokken overheden.

5.1 Raakvlakken

Om de werkzaamheden goed op elkaar aan te laten sluiten moeten eerst alle raakvlakken in beeld te worden gebracht. Hiervoor wordt binnen het kernteam een raakvlakkenmanager aangewezen. Hij/zij zal in een aantal sessies alle raakvlakken in beeld brengen en hier gedurende de uitvoering op sturen en beheersmaatregelen voor voorstellen. .

De raakvlakken die in ieder geval nader worden uitgewerkt zijn:

- **Communicatie**

Zoals eerder beschreven vindt de communicatie richting het dorp gezamenlijk plaats. Hiervoor wordt een participatie- en communicatieplan opgesteld. De gemeenschappelijke rode draad in alle opgaven is BLVC realiseren. Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie. Een BLVC plan wordt in gemeenschappelijkheid opgesteld en gedeeld in het dorp. Onafhankelijk van de planning en activiteiten zal een BLVC plan door alle partijen gebruikt en nageleefd worden. Als het gaat om snel en noodzakelijk informeren van (specifieke) bewoners dan zullen partijen dit zelf regelen en met het team delen (denk aan tijdelijke afsluiting van water of het openbreken van de weg op een bepaalde plek).

- **Onderzoeken en nulmeting**

Voor een goede monitoring is het van belang om de onderzoeken en nulmeting van de woningen op elkaar af te stemmen. Zo wordt de juiste data in een keer verzameld en worden de bewoners van Durgerdam niet door verschillende partijen benaderd.

- **Vervormingen**

De werkzaamheden aan de dijk, openbare ruimte en gasleiding kunnen leiden tot vervormingen in de ondergrond. De optelsom van deze vervormingen bepaald het effect op de woningen. Hierdoor is aastemming over wat technisch haalbaar is van belang.

- **Ontwerp**

Het ontwerp van de openbare ruimte en de werkzaamheden voor waterveiligheid hebben invloed op elkaar. Met name de overgang van de tuimeldijk op de weg, inrichting van de afwatering van de weg en de overgang van de weg naar de tuinen van de bewoners.

- **Procedures en vergunningen**

Op dit moment is het nog niet duidelijk welke procedures en vergunningen aangevraagd moeten worden. Zodra deze bekend zijn worden deze verwerkt in de planning.

- **Planning en werkvolgorde**

Om te voorkomen dat er knelpunten ontstaan in de realisatiefase dient de planning en werkvolgorde tussen alle werkzaamheden zorgvuldig afgestemd te zijn.

- **Uitvoering**

Werkzaamheden vanaf het water of vanaf de weg (interferentie waterveiligheid en openbare ruimte)
Realisatie zoveel als mogelijk met zelfde aannemer

- **Inrichtingselementen**

Coupures korte en lange termijn. Vanuit waterveiligheid schotbalken in de huidige coupures. Vanuit Amsterdam ook nieuwe locaties van de coupures

- **Bestuur**

Het IRP is bestuurlijk ondertekend door de drie betrokken overheden. Zij dienen van de ontwikkelingen regelmatig op de hoogte gebracht te worden.

5.2 Communicatie

De basis voor de strategie en uitvoering van communicatie is oorspronkelijk uitgewerkt in het plan van aanpak voor het extra jaar participatie in 2017. Open, persoonlijke en heldere communicatie was een belangrijke voorwaarde om het intensieve participatieproces, waarvan het IRP uiteindelijk het resultaat was, te kunnen laten slagen.

In het kort komt het erop neer dat er toentertijd is gekozen voor één gezicht, één boodschap. In de praktijk kreeg dat onder andere vorm door één communicatieadviseur (die de drie betrokken overheden vertegenwoordigt en waar nodig afstemt met hun adviseurs) en één loket in de vorm van een centraal mailadres waar alle vragen en opmerkingen terechtkomen. Op deze manier is gewerkt aan wederzijds vertrouwen, dat uiteindelijk noodzakelijk was om samen met drie overheden én inwoners het IRP te ondertekenen.

Continuïteit in communicatie

Ook in deze nieuwe fase van het project willen we deze manier van werken handhaven: er is één integrale opgave, één kernteam en één loket voor communicatie. Iedereen heeft zoveel mogelijk toegang tot dezelfde informatie. Van bijeenkomsten wordt een nauwkeurig verslag gemaakt, inclusief vragen (met antwoorden) en opmerkingen. Iedereen krijgt de gelegenheid om inbreng te geven (tijdens bijeenkomsten, via de mailbox of via persoonlijk contact).

In het kernteam is één communicatieadviseur (Karen Span, te bereiken op 06-28182196), die samen met omgevingsmanager Wineke Straatsma (te bereiken op 06-23951799) nauw contact heeft met de andere betrokken organisaties zoals gemeente Amsterdam, provincie Noord-Holland en Liander. Via het mailadres Durgerdam@hhnk.nl komen alle vragen en berichten op één plek binnen, waarna deze -indien nodig- bij de juiste personen terechtkomen.

Inzet communicatiemiddelen

Bij de keuze voor communicatiemiddelen is en wordt gekozen voor laagdrempeligheid en eenvoud. Vanuit het kernteam is de coördinator omgevingsprocessen namens de drie overheden verantwoordelijk voor de onderlinge afstemming. Een overzicht van de middelen die worden ingezet:

- Website www.hhnk.nl/durgerdam (gekoppeld aan die van het hoogheemraadschap, fungeert ook als online archief met documenten en verslagen).
- Digitale nieuwsbrief (onregelmatig verstuurd en ook terug te vinden op de website).
- Via de communicatiemiddelen van dorpsraad OnsDurgerdam (waaronder groepsapp en nieuwsbrief).
- Bijeenkomsten in verschillende samenstellingen (werkgroepen, dorpsbijeenkomsten, gesprekken met bijvoorbeeld watersportverenigingen en dorpsraad).
- Persoonlijk contact, zowel formeel als informeel: formeel tijdens (werkgroep)bijeenkomsten, feedback op nieuwsbrieven en presentaties (waar mogelijk/nodig) en meer informeel bij bijvoorbeeld telefonisch contact of huisbezoeken over vragen en suggesties.
- Via (nieuws)brieven huis-aan-huis, bij informatie die (formeel) voor elke inwoner van belang is.
- Overige middelen: sinds de start van dit vernieuwde proces zijn er twee exposities geweest waarvan de meest recente in het voorjaar van 2021 over de inrichting van de openbare ruimte. Als het project daar om vraagt zou er nog eens een expositie georganiseerd kunnen worden. Een andere optie (ook eerder gedaan) is een wandeling met inwoners om samen van gedachten te wisselen over specifieke plekken en de ideeën of ontwerpen hiervoor ter plekke toe te lichten.

5.3 Planning 2022: een doorkijkje

Openbare ruimte

In het tweede en derde kwartaal van 2022 wordt gewerkt aan het Definitief Ontwerp, dat rond het derde kwartaal aan bewoners wordt gepresenteerd. Dit moment wordt dan ook meteen gebruikt om op detailniveau de laatste zaken af te stemmen (zie ook paragraaf 2.2.2). Vanaf het derde kwartaal wordt vervolgens gewerkt aan het bestek, prijsopgave en contractering. Naar verwachting start de uitvoering dan in 2023.

Waterveiligheid

Wat betreft waterveiligheid wordt in het najaar van 2022 een update verwacht die gedeeld kan worden met bewoners: tot die tijd worden de details van de waterveiligheidsmaatregelen uitgewerkt en berekend.